

Početna Stranica > ... > Vaša Prava > Prava Maloljetnika U Sudskim Postupcima > Germany

Prava maloljetnika u sudskim postupcima

Sadržaj omogućio

Njemačka

Njemačka

U Njemačkoj se na pravne postupke koji uključuju maloljetnike i pokrenuti su pred sudom primjenjuju posebna pravila i postupci. Njima se nastoje zaštititi prava i interesi predmetnih mladih osoba. Maloljetnici su osobe mlađe od 18 godina.

1. Pravna sposobnost maloljetnika

Djeca u načelu mogu od rođenja biti uključena u građanske postupke kao tužitelji ili tuženici. Građanski postupak je postupak koji se pokreće pred sudom radi ostvarivanja privatnih prava, kao što su prava iz ugovora o najmu.

Međutim, sposobnost samostalnog djelovanja pred sudom općenito se stječe tek s navršениh 18 godina. To znači da je moguće djelovati samostalno u postupcima, što se odnosi, primjerice, na podnošenje tužbi ili zahtjeva, tek od tog trenutka. Prije nego što maloljetnici navršе 18 godina, njihovi pravni zastupnici, uglavnom roditelji, obavljaju te postupovne radnje u njihovo ime.

Međutim, primjenjuju se određene iznimke:

- u slučaju sporova koji se odnose na radni odnos maloljetnika, maloljetnik može imati sposobnost za djelovanje pred sudom od svoje sedme godine.
- U postupcima pred obiteljskim sudovima koji se, primjerice, odnose na zahtjeve za uzdržavanje ili pravo na kontakt s djetetom, smatra se da su maloljetnici sposobni za djelovanje pred sudom nakon što navršе 14 godina. To znači da od 14. rođendana mogu samostalno ostvarivati svoja postupovna prava. Tada mogu zatražiti pokretanje postupka i primati, primjerice, pisane podneske relevantne za sam postupak, i imaju pravo na pristup dokumentima.

2. Prilagođena postupovna pravila za postupke koji uključuju maloljetnike

2.1. Građanski postupci

Ako je dijete uključeno u građanski postupak kao tužitelj ili tuženik, umjesto djeteta ispituje se pravni zastupnik, a to su obično roditelji djeteta. Međutim, ako je maloljetni tužitelj ili tuženik već navršio 16 godina, sud može odlučiti, prema vlastitom nahođenju, ispitati i njega.

2.2. Postupci pred obiteljskim sudovima

U slučaju postupaka pred obiteljskim sudovima, posebno u stvarima koje se odnose, na primjer, na skrbništvo i kontakt, primjenjuju se posebna pravila koja su sastavljena imajući na umu sudjelovanje ili uključenost maloljetnika. Ta posebna pravila prije svega uključuju obvezu suda da osobno sasluša dijete, bez obzira na njegovu dob, i stekne vlastiti dojam o njemu. Saslušanje se obično održava bez prisutnosti djetetovih pravnih zastupnika. Osim toga, sud često mora saslušati ured za skrb o mladima (*Jugendamt*) i roditelje osobno. Ako je to u interesu djeteta, sud mora imenovati odgovarajućeg skrbnika *ad litem* za dijete. Ta se osoba naziva i „djetetovim odvjetnikom“ (*Anwalt des Kindes*) i uloga joj je zastupati interese djeteta u postupku.

2.3. Kazneni postupak

2.3.1. Mladi tuženici

Maloljetnici se mogu pojaviti kao tuženici u kaznenom postupku samo ako su u trenutku počinjenja kaznenog djela imali najmanje 14 godina. Posebno maloljetničko kazneno pravo (*Jugendstrafrecht*) primjenjuje se na tuženike koji su u trenutku počinjenja kaznenog djela imali više od 14 godina, ali još nisu navršili 18 godina. Na adolescente koji su u trenutku počinjenja kaznenog djela bili stariji od 18 godina, ali još nisu navršili 21 godinu, može se primijeniti kazneno pravo za maloljetnike, ovisno o stupnju osobnog razvoja pojedinca ili prirodi kaznenog djela. Maloljetničko kazneno pravo ne samo da predviđa veći broj različitih mjera i mogućih sankcija od kaznenog prava za odrasle osobe, već sadržava i posebne odredbe o tijeku sudskog postupka. Odredbama maloljetničkog kaznenog prava nastoji se uzeti u obzir stupanj razvoja mladih tuženika. Posebni maloljetnički sudovi (*Jugendgerichte*) nadležni su za vođenje kaznenih postupaka protiv maloljetnika. U načelu, agencija za pravnu pomoć maloljetnicima (*Jugendgerichtshilfe*), socijalna služba općinske agencije za skrb o djeci i mladima (*Kinder- und Jugendhilfe*), sudjeluje i u sudskom postupku. Rasprave na maloljetničkim sudovima nisu otvorene za javnost. Dodatne informacije o pravima maloljetnih tuženika mogu se pronaći [ovdje](#).

2.3.2. Maloljetnici kao žrtve i svjedoci

U kaznenim postupcima postoje posebna pravila o zaštiti djece i mladih mlađih od 18 godina koji su svjedočili kaznenom djelu ili bili njegove žrtve. Cilj je tih pravila spriječiti da pojedinac doživi dodatnu traumu. Saslušanja, razgovori i druge istražne mjere koje uključuju maloljetnu žrtvu trebali bi se, primjerice, provoditi posebno žurno. Na sudskoj raspravi svjedoke mlađe od 18 godina može ispitivati samo sudac. Sve druge stranke uključene u postupak koje imaju pravo postavljati pitanja moraju svoja pitanja postavljati preko suca. Kako bi se izbjeglo ponavljanje ispitivanja, za svjedoke mlađe od 18 godina trebala bi se upotrebljavati mogućnost snimanja video i audio zapisa. U mnogim slučajevima videozapisi izjave maloljetne žrtve pred istražnim sucem mogu zamijeniti svjedočenje na sudskoj raspravi. Osobe mlađe od 18 godina koje su bile žrtve kaznenih djela protiv spolne slobode ili određenih krvnih delikata imaju pravo zatražiti psihosocijalnu potporu za vrijeme suđenja. Ta intenzivna potpora obuhvaća kvalificirano usmjeravanje i informiranje, kao i potporu tijekom kaznenog postupka, a pruža se besplatno. Ako postoji zabrinutost da bi okrivljenikova prisutnost mogla imati iznimno štetan učinak na dobrobit maloljetnog svjedoka, sud može naložiti okrivljeniku da napusti sudnicu za vrijeme ispitivanja svjedoka. Kad je riječ o maloljetnim svjedocima, javnost se mora isključiti na zahtjev predmetne osobe. U određenim slučajevima maloljetne žrtve mogu se pridružiti tužbi kao zajednički tužitelji te će im besplatno biti dodijeljen odvjetnik.

2.3.3. Informacije o kaznenom postupku prilagođene djeci

Savezno ministarstvo pravosuđa (*Bundesministerium der Justiz*) nudi brojne informativne brošure prilagođene djeci, kao što su „*Du bist nicht allein*“ („Nisi sam“) za djecu predškolske i osnovnoškolske dobi i „*Ich habe Rechte*“ („Imam prava“) za mlade. Te publikacije sadržavaju informacije o kaznenim postupcima na način primjeren određenom uzrastu. Dodatne informacije o kaznenim postupcima dostupne su na internetskim stranicama Saveznog ministarstva pravosuđa i na <http://www.hilfe-info.de/>. Dodatne informacije o pravima maloljetnih žrtava kaznenih djela dostupne su [ovdje](#).

3. Mjere za ubrzavanje postupaka koji uključuju maloljetnike

3.1. Postupci pred obiteljskim sudovima

Postupci koji se odnose na boravište djeteta, kontakt s djetetom ili predaju djeteta, kao i postupci koji proizlaze iz rizika za dobrobit djeteta imaju prednost i ubrzavaju se. Rasprava na kojoj će sud raspravljati o toj stvari s predmetnim osobama trebala bi se održati u roku od mjesec dana. Sud bi trebao nastojati postići dogovor između roditelja. U tu svrhu može naložiti i da roditelji sudjeluju u savjetovanju koje nude savjetodavne službe agencije za skrb o djeci i mladima ili, primjerice, na informativnom sastanku o mirenju. Kad je riječ o postupcima koji se odnose na kontakt s djetetom, sud bi trebao donijeti privremene mjere za kontakt koje obuhvaćaju to razdoblje.

3.2. Kazneni postupak

U Njemačkoj se na izvršenje sankcija za mlade primjenjuju posebni propisi. Rehabilitacija je glavni cilj maloljetničkog kaznenog prava koji je isto tako presudan za provedbu izrečenih sankcija. Za to je potrebno uzeti u obzir specifične potrebe i stupanj razvoja mladih počinitelja. U okviru maloljetničkog kaznenog prava maloljetničkim sudovima dostupne su različite sankcije, uključujući upozorenja, upute o tome kako počinitelj može voditi svoj život ili upute za sudjelovanje u tečajevima socijalnog osposobljavanja, naloge za obavljanje posla ili plaćanje naknade štete, (kratkoročni) pritvor i, kao krajnja mjera u teškim slučajevima, kazne maloljetničkog zatvora. Kazne maloljetničkog zatvora izdržavaju se u posebnim ustanovama za mlade počinitelje koje nude potporu i obrazovanje prilagođeno njihovoj dobi.

4. Multidisciplinarni pristup

4.1. Utjecaj na maloljetne tuženike

Kako bi se postigao primarni cilj maloljetničkog kaznenog prava, a to je spriječiti tuženika da ponovno počini kazneno djelo, posebno je važno da različita stručna tijela koordinirano surađuju u okviru kaznenih postupaka protiv maloljetnika. Zahvaljujući tom koordiniranom pristupu, mjere za dobrobit mladih i odgovori sudova mogu se posebno prilagoditi pojedinačnoj situaciji tuženika. Na primjer, agencija za pravnu pomoć maloljetnicima tijekom istrage državnog odvjetnika već podnosi izvješće o osobnosti i životnoj situaciji tuženika. Na temelju tih informacija u ranoj se fazi razmatra kako najbolje odgovoriti na kazneno djelo. U praksi su uspostavljeni različiti modeli suradnje između agencija za skrb o mladima, policije i državnog odvjetništva koji mogu pomoći u optimizaciji i ubrzanju propisanih postupaka.

4.2. Dječje kuće Svjetske zaklade za pomoć djeci

Dječje kuće (*Childhood Houses*) Svjetske zaklade za pomoć djeci (*World Childhood Foundation*) posebno su prilagođene potrebama djece i mladih koji su bili žrtve fizičkog ili seksualnog nasilja. Te su ustanove prilagođene djeci i predstavljaju multidisciplinarnе kontaktne točke za maloljetne žrtve fizičkog i seksualnog nasilja. Omogućivanjem bliske suradnje među liječnicima, psiholozima, agencijama za skrb o djeci i mladima, policijom i pravosuđem u okviru jedne organizacije nastoji se spriječiti ponavljanje ispitivanja ili pregleda maloljetnih žrtava. Prva dječja kuća u Njemačkoj otvorena je 2018. godine u Leipzigu, a druge se nalaze u Berlinu, Düsseldorfu, Heidelbergu, Ortenauu, Münchenu, Flensburgu, Schwerinu i Hamburgu.

5. Osposobljavanje stručnjaka

5.1. Odvjetnici

Njemačka nudi velik broj različitih programa osposobljavanja za odvjetnike, koji obuhvaćaju i prava maloljetnika u sudskim postupcima. Konkretno, informacije o tim pravima prenose se putem obveznih specijalističkih tečajeva za odvjetnike koji rade u područjima obiteljskog prava, kaznenog prava i prava cestovnog prometa.

5.2. Suci i državni odvjetnici

Njemačka pravosudna akademija (*Deutsche Richterakademie*) nudi brojne tečajeve o pravima maloljetnika u sudskim postupcima. Ti tečajevi namijenjeni su i mladim, novim polaznicima i iskusnim stručnjacima. Polaznici stječu specijalistička znanja i pohađaju tečajeve osposobljavanja iz psiholoških vještina.

Tečajevi obuhvaćaju teme poput saslušanja i ispitivanja djece i mladih, zlostavljanja djece i maloljetničkog kaznenog prava. Namijenjeni su informiranju sudaca o situaciji i potrebama djece i mladih te na njima oni stječu praktične vještine za postupanje i komunikaciju s njima. Pohađanje tih tečajeva je dobrovoljno.

Obiteljski predmeti rješavaju se pred obiteljskim sudovima. U takvim postupcima suci obiteljskih sudova preuzimaju posebno odgovornu ulogu. Zakonom su utvrđeni posebni zahtjevi koji se odnose na njihove kvalifikacije. Osim relevantnog pravnog znanja, takvi bi suci trebali imati i dokazivo znanje o psihologiji, posebno o dječjoj razvojnoj psihologiji, ili o komunikaciji s djecom, ili bi trebali steći te vještine bez nepotrebne odgode.

Suci i državni odvjetnici koji rade na maloljetničkim sudovima u području kaznenog prava trebali bi imati

pedagoške vještine i posebne kvalifikacije.

6. Najbolji interesi djeteta

Postupci u predmetima koji se odnose na roditelje i djecu, kao što su postupci koji se odnose na skrbništvo i kontakt, obilježeni su načelom istrage po službenoj dužnosti (*Amtsermittlungsprinzip*) i usmjereni su na zaštitu najboljih interesa djeteta. Načelo zaštite najboljeg interesa djeteta utvrđeno je kao vodeće načelo u Građanskom zakoniku (*Bürgerliches Gesetzbuch*) i pri odlučivanju u predmetima koji se odnose na roditelje i djecu to se mora uzeti u obzir. To je važno načelo za sve odredbe u području roditeljske odgovornosti.

Za određene odluke postoje pojedinačni propisi koji sadrže detaljnije odredbe o tome kako bi se trebalo uzeti u obzir najbolje interese djeteta. To može značiti da odluka:

- mora u najvećoj mogućoj mjeri odgovarati interesima djeteta (npr. ako se prenosi isključiva roditeljska skrb)
- mora služiti najboljem interesu djeteta (npr. u slučaju kontakta s osobama koje nisu roditelji, a s kojima je dijete povezano)
- ne smije biti u suprotnosti s najboljim interesima djeteta (npr. ako je uspostavljena zajednička roditeljska skrb) ili ne smije ugroziti najbolje interese djeteta (npr. ako je roditeljska skrb oduzeta).

Načelo istrage po službenoj dužnosti znači da sud mora po službenoj dužnosti utvrditi sve činjenice koje su važne za odluku. Sud stoga ima aktivnu obvezu osigurati da se u postupku uzmu u obzir sve relevantne činjenice i okolnosti kako bi se mogla donijeti najbolja moguća odluka u interesu djeteta. Stoga je glavna zadaća obiteljskih sudova u takvim postupcima donijeti odluku u svakom pojedinačnom slučaju koja omogućuje da se uzme u obzir najbolji interes djeteta na najbolji mogući način.

7. Izvršenje odluka koje se odnose na maloljetnike

7.1. Izvršenje presuda u građanskim predmetima

U načelu je moguće provesti presudu protiv maloljetnika. Ako maloljetnik ima imovinu, na primjer kao rezultat nasljedstva, koja se može upotrijebiti za podmirenje dugova, ta imovina može podlijegati izvršenju. Pri poduzimanju takvih mjera sudski izvršitelj ne može izravno stupiti u kontakt s maloljetnikom koji nije sposoban za samostalno djelovanje pred sudom, nego samo s pravnim zastupnikom maloljetnika.

7.2. Kazneni postupak

U Njemačkoj se na izvršenje kazni za mlade primjenjuju posebni propisi. Cilj je maloljetničkog kaznenog prava rehabilitacija i u okviru njega se uzimaju u obzir posebne potrebe i stupanj razvoja mladih počinitelja. Mladi počinitelji smješteni su u posebne ustanove za mlade počinitelje koje nude potporu i obrazovanje prilagođeno njihovoj dobi. Kazne su općenito blaže od onih koje se izriču odraslima i trebale bi biti usmjerene na reintegraciju mladih počinitelja u društvo. U okviru maloljetničkog kaznenog prava sucima su dostupne različite sankcije, uključujući upozorenja, upute, rad za opće dobro, (kratkoročni) pritvor i maloljetnički zatvor.

8. Oспорavanje sudskih presuda

8.1. Postupci pred obiteljskim sudovima

U obiteljskim predmetima maloljetnici koji nisu sposobni samostalno djelovati pred sudom imaju pristup relevantnim pravnim lijekovima preko svojeg pravnog zastupnika. Dostupni pravni lijekovi omogućuju osobi da ospori sudsku odluku. Djeca starija od 14 godina također imaju pravo podnijeti žalbu u svim stvarima koje se odnose na njih. Ako je djetetu dodijeljen skrbnik *ad litem*, njegova je zadaća razgovarati s djetetom o sudskoj odluci i razmotriti treba li podnijeti žalbu u interesu djeteta.

8.2. Kazneni postupak

Maloljetni tuženici imaju opsežna prava zatražiti preispitivanje mjera i odluka donesenih u bilo kojem trenutku kaznenog postupka za maloljetnike, ako smatraju da su im povrijeđena prava. To uključuje podnošenje posebnih

žalbi protiv presuda. Takve žalbe mogu podnijeti i roditelji ili pravni zastupnici maloljetnika. Dodatne informacije o pravima maloljetnih tuženika mogu se pronaći [ovdje](#).

9. Donošenje odluka

Odluke koje se odnose na posvojenje donosi sud. Ako se radi o posvojenju djeteta, u postupak je uključena agencija za skrb o djeci i mladima. Postupak smještaja radi posvojenja stoga se u pravilu odvija prije postupka pred obiteljskim sudom. Posvojenje mogu provoditi samo uredi za skrb o mladima, savezni uredi za skrb o mladima i ovlaštene agencije za posvojenje.

Sve međunarodne postupke posvojenja započete nakon 1. travnja 2021. mora organizirati međunarodna agencija za posvojenje. Međunarodne agencije za posvojenje uključuju središnje agencije za posvojenje saveznih državnih ureda za skrb o mladima i međunarodne agencije za posvojenje koje je odobrila država. Ako je posvojenje provedeno bez postupka smještaja pri posvojenju, strana odluka o posvojenju može se priznati u Njemačkoj samo u iznimnim slučajevima i pod strogim uvjetima. Takvo priznanje mora izreći sud.

U skladu s njemačkim pravom, djeca su obvezna dati pristanak na posvojenje od svojeg 14. rođendana. Mora se dobiti i suglasnost pravnog zastupnika. Za djecu mlađu od 14 godina suglasnost može dati samo zakonski zastupnik. U takvim slučajevima važne su i želje djeteta.

Od 16. rođendana posvojenici imaju osobno pravo pregledati svoje dokumente kako bi dobili informacije o obiteljskom podrijetlu i biografiji. Imaju i zakonsko pravo na potporu agencije za posvojenje ako žele saznati više o svom obiteljskom podrijetlu.

■ Posljednji put ažurirano: 23/07/2025

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.